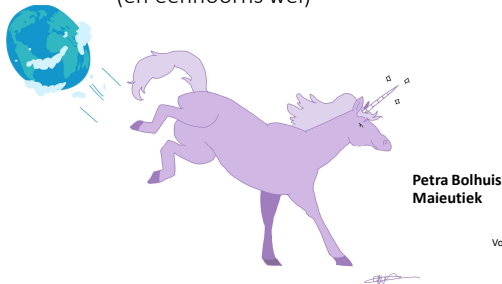

Waarom de wereld niet bestaat -10

(en eenhoorns wel)

1

Minpunten

- Deze kennisvermeerdering maakt dat we in het onderling meningsverschil niet weten wie we moeten geloven. De vraag is of mensen zich laten overtuigen door deskundigen als Gabriel doet. (bijv. in zijn voorbeeld over Corona)
- De discussie zal ontbranden welke zinveld er aan de hand is m.b.t. problemen in ons dagelijks leven en wiens register daar de meest bruikbare informatie over levert. Macht ontbreekt in zijn analyse.
- De vraag is of er met zo een nadruk op leren denken ruimte is voor werkelijk andere benaderingen zoals aanvoelen. Is dit ook een 'dictatuur van het cognitieve'? (zoals Derrida's kritiek op Habermas luidde).

Maieutiek_2022_1Gabriel

4

4

Wat kan ik weten?

- Ontologie= zinvelden
- Epistemologie = de registers van object velden
- Verschillende disciplines die verschillende zinvelden tot object kunnen maken.
- Materie, kunst, religie, fantasie, onzin en zingeving maken deel uit van de aanpak. Ze hebben allemaal bestaan = verschijnen in een zinveld

Maieutiek_2022_1Gabriel

2

2

Wat moet ik doen?

- Moraal is een meer een abstract of achterliggend waardenstelsel dat feiten kent. Morele feiten moeten toegepast worden in concrete situaties
- Normen zijn regels, al dan niet in taal vevat. Daar zitten morele feiten in maar ook moreel neutrale zaken.
- Ethiek is de reflectie op die regels en de achterliggende waarden. Daar ligt bij Gabriel de nadruk op dat moeten we leren. Wat is universeel? Wanneer is onze redenering consistent? (M. 294)

Maieutiek_2022_1Gabriel

5

5

Pluspunten

- Kennisvermeerdering is weer mogelijk,
- Waarheid blijft bestaan. Tevens is er groei en verandering van kennis.
- Er is geen noodzaak meer voor een niet talige transcendentie (Jaspers) of een noumenale wereld (Kant). Alles is direct voorhanden voor onze zintuigen. Denken is ook een zintuig dat de waarheid en de gedachten kan vatten.

Maieutiek_2022_1Gabriel

3

3

Pluspunten

- Gabriel maakt het mogelijk om universele moraal weer te onderzoeken. Er is geen black box of misleiding doordat wat we doen eigenlijk allemaal eigenbelang is. Goed is goed en kwaad is kwaad.
- Door de zinvelden is er ruimte om te onderzoeken wat vaag lijkt en te kijken binnen welk objectgebied dit op welke wijze benaderd kan worden.
- Overeenkomstige ideeën in de gulden regel/ tien geboden enz. biedt wel argumenten voor het bestaan van morele feiten.

Maieutiek_2022_1Gabriel

6

6

Minpunten

- Ook hier is zoals bij het kennen de vraag hoe we weten dat er geen sprake is van vergissingen. De waarheid heeft voor Gabriel een zo grote zeggingskracht dat hij niet lijkt te begrijpen dat andere psychologische- of machtsaspecten ook een rol spelen bij het (kunnen) accepteren van nieuwe feiten. (voorbeelden corona, abortus)
- De axioma's (onderbouwd) van Gabriel, dat er zin- en objectvelden zijn en geen omvattendheid, moeten eerst geaccepteerd worden, terwijl deze haaks staan op ideeën die dan wel materie dan wel metafysica als het omvattende aannemen.

Maieutiek_2022_1Gabriel

7

7

Pluspunten

- Het geeft handen en voeten aan een nieuw idealisme dat de (menselijke) geest als basis heeft.
- Tegelijkertijd krijgen andere disciplines de ruimte om waarheid te vinden m.b.t. zinvelden die ze onderzoeken met hun registers in hun object gebieden.
- Het biedt ruimte voor goed en kwaad als onderwerp voor wetenschappelijk onderzoek in het radicale midden (M. 290) plaats van alleen als onderwerp van (dogmatische) theologie en ideologie of relativisme.

Maieutiek_2022_1Gabriel

10

10

Minpunten

- De groei van feitenkennis ook over moraal is een sterk argument, maar als er geen Archimedisches punt is en geen horizon (Weber) is er dan wel een maat voor vooruitgang?
- Is vooruitgang dan wat Bregman noemt het idee dat je in geen eerdere tijd had willen leven en dit dus de best mogelijk wereld is? Maar waarop baseren we ons?
- Zou het kunnen helpen om een moreel zintuig te introduceren wat voelt dat er iets moreel niet klopt waar me op zouden kunnen reflecteren? Gabriel blijft erg eenzijdig rationeel.

Maieutiek_2022_1Gabriel

8

8

Minpunten

- De gedachte dat er een goed en een kwaad is dat universeel is laat ruimte voor discussie wat daar dan onder valt.
- Het leunt -ook in de voorbeelden van Gabriel- zwaar op bewijs uit andere objectgebieden. Dat vraagt veel kennis of veel vertrouwen in deskundigen.
- Goed en kwaad begint vaak met intuïtie die pas bevestiging zoekt als het uitgedaagd wordt.
- Er is veel neutraal goed en kwaad wat er wel toe doet. De vraag is wat daar mee te doen?

Maieutiek_2022_1Gabriel

11

11

Wat mag ik hopen?

- Niet minder dan de nieuwe Verlichting, want dat is wat Gabriel wil bieden.
- Hij laat zien dat we vastlopen in omvattende theorieën die geen recht doen aan de menselijke kennis en de menselijke behoefte aan handelings- perspectieven en zijn idee biedt een alternatief. Omvattende theorieën volgen elkaar op. Hij doorbreekt dat.
- Leren denken is het meest noodzakelijke en hij neemt daarbij een middenstandpunt in tussen het meer metafysische continentale denken en het materialistische Anglo-Amerikaanse denken op een nieuwe wijze; metafysica blijkt geen meta te zijn, maar een speciale vorm van fysica met eigen zinvelden en registers. Religie, kunst en filosofie (logica en ethiek) helpen ons daarop te reflecteren. (M.290)

Maieutiek_2022_1Gabriel

9

9

Neutraal, goed of kwaad in context.

- Een denkmodel 'De wolk'. (een door Maieutiek in het verleden ontwikkelde metafoor.)
- Had een groot probleem wat alle denkers over moraal dwars zit namelijk dat er geen vaste punten zijn. Marc Hauser's onderzoek laat zien dat we aanleg hebben voor moraal, maar niet perse voor de inhoud daarvan.
- Gabriel zoekt/ biedt ankerpunten waardoor de wolk binnen bepaalde marges kan blijven. De angst of verwachting dat we zomaar alles als moreel goed kunnen gaan zien wordt nu beperkt door vaste moraal die universeel is.
- Hoever 'universeel' in moraal reikt is onderwerp van onderzoek.

Maieutiek_2022_1Gabriel

12

12

Slot

- Wat Gabriels sterke punt is, is zijn kennis van logica en neurowetenschappen, die vaak ontbreekt binnen de filosofie. Daardoor kan hij veel gebruikte redeneringen doorprikken. Hij wijst ons op de verleiding of reflex van één omvattende denkwijze.
- Zijn pleidooi voor leren denken zou wel eens heel belangrijk kunnen zijn voor komende generaties die geconfronteerd worden met een voortdurende acceleratie van techniek, toenemende multiculturele botsingen en een afname van de vanzelfsprekendheden waar de westerse moraal nu nog op drijft, maar die we geen fundament meer kunnen geven na 'het eind van de grote verhalen'.

Maieutiek_2022_1Gabriel

13